

קלו ע"א. מל בשבת וולד שלא בזמן מילתו

- המשנה עוסקת ב"טעות בדבר מצווה", לאדם היו שתי נשים שילדו בהפרש של יום, ביום שבת וראשון, או שישי ושבת. ובשבת טעה ומל במקום את התינוק שנולד בשבת, את השני:
- הקדים – מל את התינוק ביום השביעי למילתו (מראשון עד שבת), מכיוון שלא עשה מצווה – עשה חבורה שלא לצורך בשבת וחייב.
 - איחר (לדו): לא מל בזמן מפני שהתינוק חלה ונדחתה הברית) – מל את התינוק ביום התשיעי למילתו (משישי עד שבת), מכיוון שעשה מצווה לא בזמנה – לרבי אליעזר חייב חטאת (אסור לחלל שבת עבור ברית מילה שלא בזמנה. אע"פ שהיה "טרוד בדבר מצווה" למול כראוי את התינוק שנולד בשבת, ומתוך כל מל את התינוק השני שיש גם בו מצוות מילה – נמצא חובל בשבת), לרבי יהושע פטור ("טעה בדבר מצווה ועשה מצווה – פטור". רש"י).
- בדין של הרישא של המשנה, לאמוראים היה שתי גרסאות: רב הונא "חייב" (כנ"ל. הרישא עסקה בהקדים וחייב, והסיפא באיחר ונחלקו), ולרב יהודה "פטור" (סדר הנושאים הפוך מהמשנה. הרישא עסקה באיחר ופטור, והסיפא בהקדים ונחלקו). הגמרא מביאה שלושה ברייתות שגורסות באופן שונה את המחלוקת בנושא כדלהלן, ומסבירה את נקודת המחלוקת באופן הלימוד שנעשה מ"חטאת עבודה זרה".
- מהתורה אדם פרטי שעבד בטעות ע"ז מתחייב חטאת "וְאִם נָפֵשׁ אַחַת תַּחֲטָא בְשִׁגְגָה וְהִקְרִיבָה עִז בֶּת שְׁנֵתָה לְחַטָּאת... לְכַפֵּר עָלָיו, וְנִסְלַח לוֹ... תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם, לְעֹשֶׂה בְשִׁגְגָה" (במדבר טו, כז-כט). מהמילים "תורה אחת" למדו חז"ל שכל השוגג וחייב חטאת – נלמד דינו מ"חטאת עבודה זרה".

אומר	הסכימו התנאים	נחלקו התנאים
כגרסת רב הונא "חייב"	רב שמעון בן אלעזר	<u>איחר</u> (טעה, ועשה מצווה אחרת): רב <u>אליעזר</u> - חייב חטאת (עבר על מצוות לא תעשה. כמו איסור ע"ז ישנו איסור חילול שבת). רב <u>יהושע</u> - פטור (ב"חטאת עבודה זרה" עשה עבירה, אך מל בשבת קיים מצוות מילה, וא"א לדמות בין השנים).
כגרסת רב יהודה "פטור"	רב מאיר	<u>הקדים</u> (טעה מפני שהיה טרוד במצווה, ולא עשה מצווה): רב <u>אליעזר</u> - חייב חטאת (עבר על מצוות לא תעשה. כמו איסור ע"ז ישנו איסור חילול שבת). רב <u>יהושע</u> - פטור (ב"חטאת עבודה זרה" עשה עבירה, אך מל בשבת היה טרוד במצווה, וא"א לדמות בין השנים).
רב חייא	<u>איחר</u> (טעה, ועשה מצווה אחרת): <u>חייב</u> (לרבי ינאי מדובר שטעה פעמיים, והחליף בין התינוקות ומל ביום שישי את של שבת, ובשבת לאותו איש לא היו עוד טרדות של מצווה, ולכן "לא ניתנה שבת להידחות" אצלו - ומתחייב על טעותו: חבלה בתינוק בשבת, "שלא היה מוטל עליו כלום לעשות ולא היה לו לטעות". רש"י).	<u>הקדים</u> (טעה מפני שהיה טרוד במצווה, ולא עשה מצווה): רב <u>אליעזר</u> - חייב חטאת (עבר על מצוות לא תעשה. כמו איסור ע"ז ישנו איסור חילול שבת). רב <u>יהושע</u> - פטור (לא ברור: ברישא אם לא עשה מצווה אחרת חייב לרבי יהושע - כ"ש שלא עשה מצווה יהיה חייב?! רבי ינאי: מכיוון שיש לו למול את התינוק שברית מילתו בשבת הוא טרוד בדבר מצווה ו"ניתנה שבת להידחות", והטירדה היא זו שגרמה לו לטעות לכן פטור, אע"פ ש"מל את זה שאין בו מצווה כלל". רש"י).